

Stand til at forstaa, at de, som kæmper for det ny, har gennemgaaet den samme Smerte ved at forlade de Idealer, som ikke mere synes dem at have Livskraft nok til at skabe Lykke for den Generation, hvortil de hører.

At Kvindernes Frihedskamp i dybeste Forstand er en Kamp for at bevare Hjemmets Fred og Samfundets Lykke, det forstaas ikke straks af de mange, som mangler Blik for, at Lykken ikke i Længden vil kunne bevares i et Samfund, hvor Vilkaarene for den ene Halvdel af Slægten er saa langt ringere, end for den anden, og hvor Freden derfor opnaas saa stærkt paa den ene Halvdels, Kvindernes, Bekostning.

Derfor maa der, naar Kvindesagen skal vinde Fremgang, pløjes dybt i Sindene, reformeres inde fra, samtidig med, at der skabes de ny, ydre Former, som er Betingelsen for en rig og frodig Vækst for Kvindesagen.

Ethvert Arbejde, der gøres for at fremme denne Sindets Modtagelighed for de ny Idealer, maa derfor modtages med Glæde og Forstaaelse. Jeg vil derfor gerne have Lov til netop for et Kvindeblads Læsere at henlede Opmærksomheden paa en Forfatterinde, jeg synes i en ualmindelig Grad har løst denne Opgave.

I en alvorlig, man kunde fristes til at sige lidenskabelig Bog, »Ørkenvandring«, behandler Forfatterinden Thit Jensen Kvindernes Stilling i Samfundet. Bogen er ikke ny (fra 1907), saa man kan maaske endogsaa have Lov til at betragte den som saa gammel, at der kan være Grund til at henlede Opmærksomheden paa den paany, saa meget mere, som det ikke forekommer mig, at Thit Jensens Forfatterskab har vakt Opmærksomhed nok i Kvindekredse, hvor jeg synes, at Bøger, som den tidligere »Martyrium« og »Ørkenvandring« maatte kunne benyttes i Agitationens Tjeneste, anskaffes eller anbefales af Valgretsforningens Kredse til Læsning for Medlemmerne.

Det er ikke min Mening her at give nogen Bedømmelse af Bogens kunstneriske Værdi, skønt jeg synes den ogsaa som Kunst kan staa for en kritisk

Prøvelse. Det, som for mig giver Bogen dens store Værd, er, som før nævnt, den lidenskabelige Alvor og den dybe, forstaaende Kærlighed til Kvinden, og navnlig til den Kvinde, der er baade Moder og Forsørger, der præger den.

Forfatterinden søger at vise, hvorledes det særlig kvindelige, Moderfølelsen, er blevet brutalt udnyttet af Samfundet til at udbytte Kvinden. Hvor hjælpeløs og værgeløs Kvinden staar netop paa Grund af sin naturbundne Afhængighed af sine Børn, og hvorledes det, der skulde adle hende og bringe hende Lykke, paa Grund af Samfundets uforstaaende Ubarmhertighed, ofte kan bidrage til at sløve, forringe og bringe hende til Fortvivlelsens Rand. Samfundet véd, at ingen Moder lader sine Børn i Stikken; »hun gaar til hun styrter«; derfor bliver Kvinden en billig Arbejdskraft.

Da Hovedpersonen i Bogen, den ulykkelige Moder Eleonora Aggersgaard, i sin Elendighed har besluttet sig til at tage Livet af sig, opgiver hun det atter, fordi hun kommer til at indse, at hun dog maaske »trods Fattigdom, Slæb og Trældom«, en Gang kan komme til at betyde noget for sine Børn.

»Livet hægter sin Klo i hendes Hjærte, og om Blodet drypper og Kræfterne synker, om Vejen gaar under Lavmaal og Lidelser — den, som har sat Børn i Verden, har tabt sin Ret til at dø.«

Det er det smertelige Resignationsstandpunkt, som et retfærdigt ordnet Samfund tvinger denne Kvinde til at leve videre paa. Thi det er her i Eleonoras triste Livsskæbne i væsentlig Grad de ydre Forhold, dem, hvorfor Samfundet har Ansaret, der, tiligemed hendes taabelige Opdragelse, bliver Skyld i hendes Ulykke.

Opdraget, som hun er, til ikke selv at skulle bygge sin Fremtid op ved sit Arbejde, men til at betragte Ægteskabet som det eneste egentlige Maal for en Kvinde, tumler hun ret uovervejende og uselvstændigt ind i Ægteskabet.

Ikke en Gang det Arbejde, der forlanges i et Ægteskab, Pasning af Hjem og Børn, er hun uddannet til, fordi

det i den Bourgeoisikreds, hvori hun færdedes, ikke var fint at bestille noget virkelig nyttigt.

Som Modsætning til denne Kvinde, hvis Barndom og Opdragelse allerede falder noget tilbage i Tiden, opstiller Forfatterinden nogle unge Piger, ivrigt optagne af deres Arbejde, selvstændige og dygtige, Kvinder af den Type, som nu i den senere Tid er begyndt at dukke frem, og som Forfatterinden tænker sig vil blive Fremtidens genoprejste Kvindetype. Og med nogen Skadefryd ønsker hun, at de vil blive Fortidens Kvinders Hævnere overfor Mændene, der har holdt Kvinden nede, benyttende sig af Naturens Lov, den, »at hun skal sætte Børn i Verden«. Halvt spøgende, halvt alvorligt, maaske mest dybt alvorligt, lader hun Eleonora tænke:

»Maaske den Dag kom, da Kvinden gjorde Oprør mod Naturens »Lov«. Og den ene Kvinde sagde: Jeg vil ikke, og den anden Kvinde sagde: Jeg vil ikke. Og den tredje sagde: Jeg føler ingen Kald, og den fjerde: Hvorfor skal jeg, og den femte: Jeg har andet at bestille, og den sjette: Det morer mig ikke, og den syvende: Jeg tør ikke. Da stod Samfundet der. De havde gjort det saa broget, at ingen vilde. — Det ligesom svaled hendes Bitterhed, at tænke sig Forholdene udvikle sig i den Retning — tænke sig maaske, at Samfundet en Dag skulde til at logre for Kvinden, opstille Løkkemad, for at faa hende til at opfylde Jorden.«

Ingen, som har læst »Ørkenvandring«, vil tvivle om, at Forfatterinden forstaar, hvilken Lykke Ægteskabet og Moderglæden kan være for Kvinden, kun hævder hun, at Kvinden kan leve et lykkeligt Liv som samfundsnyttig Borger ogsaa, uden at det erotiske spiller Hovedrollen i hendes Liv, i hvert Fald fordrer hun, at Samfundet ikke stiller det som et Krav til Kvinden, en Lov for hende, at hun skal føde Børn, saaledes som hendes hidtidige Opdragelse og Stilling i Samfundet har forudbestemt hende til. For at naa det ideelle ogsaa paa det erotiske Omraade, maa Fremtidens Kvinde opdrages til at vælge i Frihed.